

NYHET!

Nyheter til verpehøner HARMONI Verpekraft

HARMONI Verpekraft er et nytt verpefôr med høyere innhold av energi og aminosyrer til unghøner som trenger næring til både å vokse og samtidig komme raskt opp i verping.

Verpekraft bidrar til å bygge ei robust høne til langvarig og høy eggproduksjon.

Harmoni Verpestabil og Verpehonnør er også styrket for å bidra til det samme. Alt Harmoni verpefôr er nå tilsatt en ny type vitamin D3 som reduserer belastningen på omsetningen i kroppen, og bidrar til sterkere skjelett og bedre skallkvalitet.

Møllene våre er også i gang med å produsere verpefôr med grovere struktur enn før. Dette bidrar til en sunnere mage og tarm samt mindre stress.

www.norgesfor.no
NORGESFØR

Alltid der for deg

Felleskjøpet - det trygge valget

Uansett hvordan verden og fjørfebransjen ser ut om 5 eller 20 år, så er vi her for deg
Kvalitetsprodukter fra anerkjente leverandører • Landsdekkende på deler og service

Torstein Husby
Felleskjøpet Agri SA, Levanger
+47 984 38 624
torstein.husby@felleskjopet.no

Harald Rønning
Felleskjøpet Agri SA, Hamar
+47 916 50 811
harald.ronning@felleskjopet.no

Alf Kristian Movik
Felleskjøpet Agri SA, Larvik
+47 954 05 547
alf-kristian.movik@felleskjopet.no

Asbjørn Mæland
Felleskjøpet Rogaland Agder, Kleppe
+47 952 92 666
asbjorn.maeland@fkr.no

Deler og service tlf: 72 50 50 50 www.felleskjopet.no

Forsøksfasilitetene ved NMBU på Ås, med Fjørforsk i forgrunnen.

FJØRFORSK

ETT ÅR DRIFT

Forsøkshuset på Ås ble åpnet i desember 2019 og har snart vært i drift ett år. Vi tok en prat med Irma Oskam, Senterleder Senter for husdyrforsøk (SHF) og Marianne Bratberg Skarra, avdelingsingeniør SHF, for å høre hvordan dette første driftsåret av forsøkshuset for fjørfe har gått.

Tekst: Karianne Fuglerud Ingerø Foto: Kai Ole Häsensch & Karianne Fuglerud Ingerø

Hvordan har første driftsåret vært?

–Det har vært et hektisk år. Mye nytt skulle komme på plass. Vi har lært mye innen drift, om den fremragende teknologi vi har her i bygget, og vi har etablert viktige rutiner. Covid-19 kom i første oppstartsår og har gitt oss noen utfordringer, men frem for alt har det vært veldig gøy dette første året. Til tross for Covid-19 har de 3 ansatte deltatt på den digitale Fjørfeskolen, forteller Marianne.

–Vi er veldig stolte av våre ansatte som gjennom året har fått etablert et godt team av faste ansatte og NMBU studenter som trår til med kunnskap og enga-

sjement og som sammen står for driften av anlegget, tilføyer Irma.

Hvordan har utnyttelsesgrad vært på bingerommet?

Irma forklarer man av konkurransehensyn ikke kan formidle informasjon om de enkelte prosjekter som har vært utført ved Fjørforsk, men at utnyttelsesgrad har vært som planlagt, og god.

–Fjørfenæringens aktører har gitt en oppdragsgaranti på kjøp av forsøktjenester i det store bingerommet, dette for å gi NMBU trygghet for at det er behov for forsøkshuset og at det vil bli brukt. SFH startet opp driften med to test-innsett for å sikre at alt fungerer etter intensjonen og for å lage gode rutiner for drift av

Driftsmodell Fjørforsk

- Fjørforsk er en integrert del av driften ved Senter for husdyrforsøk (SHF)
- Fjørforsk er fjørfenæringens og NMBU sitt felles forsøkshus
- Forsøkshuset er bygd av NMBU/SFH
- Fjørfenæringa (= norske fjørfeprodusenter) finansierer byggekostnadene
- Forsøkshuset driftes av SHF, med grunnfinansiering fra NMBU
- Rammeavtale mellom næringsaktørene og NMBU om bygging, bruk og finansiering
- Fjørfenæringa har fortrinnsrett til å bruke huset/gjennomføre sine forsøk i 25 år
- Egen avtale der flere næringsaktører og NMBU garanterer oppdragsinntekter i 5 år

Driftsutvalget

Det er etablert et Driftsutvalg der SHF, NMBU og de aktørene som har inngått avtale om kjøp av forsøktjenester møtes for å avklare prioriteringer og utarbeide årlige forsøksplaner. Tanken er at det er de aktørene som har avtalt å ha forsøk det aktuelle året, som skal samles for å avtale hvem som skal ha forsøk når. Det betyr at sammensetningen av Driftsutvalget vil kunne endres fra år til år, avhengig av hvem som skal ha forsøk. Driftsutvalget skal også avgi en årsrapport om virksomheten i forsøkshuset (ikke konkurransesensitiv informasjon).

Karianne
Fuglerud Ingerø

– Vi ønsker flere innsett i smårommene i 2021, der har vi foreløpig ledig kapasitet

Marianne Bratberg Skarra,
Avdelingsingeniør Senter for husdyrforsk .

– Vi håper etter hvert at vi kan delta aktivt på seminarer og konferanser og synliggjøre Fjørforsk.

Irma Oskam,
Avdelingsleder Senter for husdyrforsk

forsøkshuset. Deretter har det vært 4 oppdragsforsøk for næringsaktørene.

–De næringsaktørene som har gitt oppdragsgaranti for de 5 første årene er Nortura, Felleskjøpet Fôrutvikling, Norgesfôr og Fiskå Mølle. I tillegg har NMBU v/ Institutt for husdyr- og akvakulturvitenskap og SFH gitt oppdragsgaranti.

Hvilken aktivitet har det vært i smårommene?

Marianne forteller at smårommene har hatt testforsøk i 2020 hvor NMBU/SHF har bekostet dyr og fôr. Alle 6 smårommene har gjennomført innsett med bingebur-innredning for slaktekylling.

–Første oppdragsforsøk skal utføres med oppstart 14. januar. To av rommene skal benyttes og dette blir

første gang at smårommene benyttes av næringsaktør.

–Det har blitt opprettet en arbeidsgruppe bestående av de involverte næringsaktørene og forskere ved NMBU, for å vurdere muligheter for innkjøp av innredning for konsumegg i små-rommene. Også styringsgruppa for Fjørforsk støtter arbeidet med å få på plass innredning for konsumegg. Vi håper å få dette på plass i 2021, sier Irma.

Hvordan er innsettplan for 2021? Blir det økt aktivitet?

–Innsettplanene for det store binge-rommet vil se nokså likt ut i årene fremover. Det vil si 5-7 innsett per år. Det er viktig med god nok tid mellom innsettene for å rydde, vaske og desinfisere alle arealene. Det er likeledes nødvendig å ha god tid til å sikre alle produk-

De små forsøks-rommene ble i 2020 testet med bingebur-innredning for slaktekylling. Nå vurderes innkjøp av innredning til konsumegg i 2021.

Det vil i årene fremover være mellom 5-7 innsett i det store forsøks-rommet pr år.

sjons-data etter hvert innsett og kvalitetssikre utstyr og teknologi før nytt forsøk settes i gang.

–Vi håper også at vi får flere innsett i smårommene i 2021, der har vi mye ledig kapasitet, sier Marianne.

Hva skal til for å utnytte kapasiteten maksimalt?

–Vi er veldig fornøyde med det gode samarbeide vi nå har startet å bygge opp med våre brukere. Vi bygger opp et miljø i felleskap som sikrer høy kompetanse innen Forskning og utvikling (FoU) i fjørfeæringen. Et godt etablert miljø med et godt omdømme skal nok sikre optimal utnyttelse av våre forskningsfasiliteter fremover, sier Irma.

Hvordan har Covid-19 påvirket forsøks-fasilitetene med tanke på involvering av studenter og kursvirk-somhet?

Irma forteller at forsøkshuset for fjørfe, som alle andre FoU-enheter, bedrifter og andre virksomheter i samfunnet, har blitt påvirket av koronapandemien. Utprøving og testing av bygget og teknologien var heldigvis stort sett gjennomført før den første lockdown kom i mars 2020.

–Utfordringer vi har erfarte underveis kunne heldigvis delvis løses via fjernstyrt hjelp, men også lokal hjelp

var aldri langt unna. Covid-19 har derfor ikke påvirket selve driften i noen grad, men dessverre måtte vi utsette besøk av interne og eksterne interessenter og studenter.

–Vi håper å kunne åpne opp litt mer i 2021. Forsøks-huset ved NMBU kan benyttes til forskning på bachelor-, master og doktorgradsnivå. Etter flere forsinkelser, bl.a. pga Corona -epidemien, flytter veterinærstudentene til Ås januar 2021.

Hvordan «profilerer» man Fjørforsk for å få flere til å benytte fasilitetene?

–NMBU /SHF har ikke en egen kommunikasjonsavdeling. All profilering går sentralt. Men informasjon om Fjørforsk ligger på førstesiden på SHFs nettside med oppdatert informasjon. Ellers skal all profilering foregå via senterets brukere, dvs interne og eksterne forskere og/eller andre interessenter, forklarer Irma.

–Vi håper etter hvert at vi selv skal kunne delta aktivt på seminarer og konferanser hvor vi kan synliggjøre Fjør-forsks infrastruktur i form av presentasjoner og relevant profileringsmaterial. Men den beste profilering er sannsynligvis via relevante og aktuelle fagartiklene som blir skrevet av Fjørforsks brukere, avslutter Irma. ●

Unghøner fra oss er lik topp kvalitet!
Lyngstad: 957 37 300/991 68 522

Vestbygd Hønseri

12-18 ukers unghøner leveres hele året, LSL og LB.
Kontakt oss for informasjon og tilbud.

LOHMANN

Vestbygd Hønseri, 8412 Vestbygd Tlf. 76 93 56 67 / 909 32 510 even@vestbygd-honseri.no www.vestbygd-honseri.no